

POSUDEK ŠKOLITELE

Jméno disertantky:	Mgr. Lucie Novotná Krtoušová
Téma práce:	Teoretická koncepce odpovědnosti členů statutárního orgánu
Rozsah práce:	182 stran vlastního textu (tj. 430 186 znaků) a včetně seznamu literatury a cizojazyčného resumé 209 stran
Datum odevzdání práce:	31. 10. 2018

1. Aktuálnost (novost) tématu

Odpovědnost člena statutárního orgánu (zejména vůči právnické osobě) vzniká tehdy, pokud člen statutárního orgánu poruší svoji povinnost jednat „s péčí řádného hospodáře“. Zkoumat odpovědnost členů statutárních orgánů tak nutně zahrnuje zkoumání toho, co vlastně péče řádného hospodáře znamená. Péče řádného hospodáře je však nepochybně tématem, které leží v centru pozornosti jak doktríny, tak praxe soukromého, resp. obchodního práva. Nabízí se tedy otázka, do jaké míry je téma, které si disertantka zvolila, tématem novým či aktuálním. Domnívám se, že je jak tématem novým, tak aktuálním, bez ohledu na skutečnost, že se pojem péče řádného hospodáře v právním řádu ČR vyskytoval ještě před rekodifikací českého soukromého práva. Jak totiž správně upozornil Bohumil Havel, přestože „*nový občanský zákoník používá staré pojmy, např. péče řádného hospodáře, nepoužívá je v původním významu, protože je jednak zobečnil a jednak je položil nad normativní modely, které staré právo neznalo nebo je znalo v jiné podobě. Zastřešující obecné pojmy nejsou abstraktem toho, co bylo mnohdy dovozeno na půdě práva obchodního, ale jsou abstraktem obecného práva soukromého, jedno, že se nějaký (a krátký) čas používaly jako pojmy práva kapitálových společností.*“¹ Pojem péče řádného hospodáře, se kterým pracovalo platné právo před rekodifikací, je tak třeba odlišit od pojmu péče řádného hospodáře podle platné a účinné právní úpravy a je tak třeba znovu promyslet a zodpovědět otázku, jaké povinnosti a jaká odpovědnost z nového konceptu péče řádného hospodáře pro členy statutárních orgánů plynou. Práce Lucie Novotné Krtoušové tak představuje originální monografické zpracování tématu, které po rekodifikaci českého soukromého práva dosud zpracováno nebylo. Dosavadní monografie na toto téma² se týkají právního stavu před rekodifikací a mají tak jen omezenou použitelnost.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Cílem předkládané práce je odpovědět na otázku, jak lze teoreticky vysvětlit koncepci odpovědnosti členů statutárních orgánů právnických osob. Práce se tak nemůže omezit pouze na platnou a účinnou právní úpravu a tedy na otázku, jaké jsou předpoklady odpovědnosti členů statutárních orgánů za porušení péče řádného hospodáře *de lege lata*. Disertantka tak stála před úlohou nejprve obecně teoreticky vymezit, jaké všechny povinnosti péče řádného hospodáře vůbec zahrnuje a jaký je jejich vztah k tzv. fiduciárním povinnostem. To není možné učinit bez komparace se zahraniční právní úpravou. Bylo tak žádoucí provést komparaci s angloamerickým právním systémem, kde je koncept fiduciárních povinností tradičním právním institutem, zároveň však i s německou právní úpravou, která představovala jeden z nejdůležitějších inspiračních zdrojů naší platné a účinné právní úpravy. Posuzovat teoretickou koncepci jakéhokoliv institutu zároveň vyžaduje vyjasnit teoretické otázky s tímto institutem související.

¹ HAVEL, B. Komercializace právnických osob? *Právník*, č. 11/2015, str. 949.

² kupř. RADA, I. *Jednatelé s.r.o., představenstvo a.s.: práva, povinnosti, odpovědnost*. Praha: Linde, 2003; VÍTEK, J. *Odpovědnost statutárních orgánů obchodních společností*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012; MANČELOVÁ, S. *Loajalita a péče řádného hospodáře v akciové společnosti*. Praha: C. H. Beck, 2015.

Disertantka tak stála před úkolem popsat a vysvětlit obecné pojetí odpovědnosti v českém soukromém právu a ukázat, jak se toto pojetí odpovědnosti projevuje ve vztahu k povinnostem členů statutárních orgánů, a zároveň odpovědět na otázky, zdali jejich porušení způsobuje vznik odpovědnosti subjektivní či objektivní, proč tomu tak je a co z toho plyne.

Za tímto účelem si však disertantka musela nutně ujasnit, z čeho vychází koncepční teoretické východisko postavení člena statutárního orgánu jakožto osoby, která právnickou osobu zastupuje, a to jak pokud se týče jejího právního jednání, tak pokud jde o přičitatelnost újmy, která právnické osobě vzniká. Právě selhání na straně člena statutárního orgánu – porušení péče řádného hospodáře – je důvodem, na základě kterého vzniká jeho odpovědnost ve vztahu k právnické osobě. Z toho všeho je patrné, že téma disertační práce je extrémně náročné, zároveň však zajímavé a teoreticky plodné, neboť přináší důležité poznatky a vodítka pro právní praxi.

3. Formální a systematické členění práce

Práce se kromě úvodu a závěru člení na pět kapitol. **První** kapitola se nejprve obecně zabývá obsahovým vymezením pojmu péče řádného hospodáře a jeho pojmovým odlišením od tzv. fiduciárních povinností. Autorka přesvědčivě argumentuje pro subtilnější rozlišování mezi povinnostmi péče (*duty of care*) a povinnostmi loajality (*duty of loyalty*), které jsou někdy používány v širším slova smyslu jako synonyma fiduciárních povinností, jindy zase jako synonymum pro povinnost loajality. Tuto otázku autorka popisuje jak ve vztahu k předchozí právní úpravě, tak také – což lze ocenit – ve vztahu k pojmu fiduciárních povinností v britském právu. **Druhá** kapitola je věnována povinnosti loajality, zejména s ohledem na řešení otázek souvisejících s překročením zákazu konfliktu zájmů. **Třetí** kapitola se věnuje podnikatelskému uvážení a odlišení jeho významu a funkce ve vztahu k obchodním korporacím a k právnickým osobám obecně. Čtvrtá a pátá kapitola na sebe úzce navazují a představují vlastní odpověď disertantky na otázku, jakou teoretickou koncepci odpovědnosti za jednání s péčí řádného hospodáře můžeme vyvodit z českého platného a účinného práva. Z toho důvodu se ve **čtvrté** kapitole zabývá nejprve odpovědnosti členů statutárních orgánů před rekonstrukcí českého soukromého práva a vysvětluje, jaký význam mají teorie právnických osob pro pochopení právního jednání právnické osoby a tedy i přičitatelnosti jednání osob jednajících jménem právnických osob. To pak vyústí v přesvědčivě odůvodněný závěr autorky v kapitole **páté** o tom, zda nahlížet na odpovědnost za porušení povinnosti péče řádného hospodáře jako na odpovědnost zákonnou či smluvní, což úzce souvisí s odpovědí na otázku, zda se jedná o odpovědnost objektivní či subjektivní.

4. Vyjádření k práci

Disertační práci Lucie Novotné Krtoušové považuji za originální a velmi důležitý příspěvek k teoretickému pochopení jedné ze základních otázek soukromého práva. Z práce je patrné, že jejímu zpracování autorka věnovala enormní energii a úsilí. Zároveň disertantka postupovala vědecky korektně, vždy vysvětlila genezi právní úpravy, ukázala, jaké jsou na jednotlivé dílčí otázky právní názory v české právní doktríně, jakož i poukázala na to, jak se na příslušné otázky dívají v zahraničí (zejména v německém jakož i britském právním řádu). Teprve na základě toho pak dospěla k vlastnímu odůvodněnému a fundovanému stanovisku. Je jistě možné s jejími závěry nesouhlasit, zároveň je však nutné vzít je v úvahu a vyrovnat se s argumentací, jak k těmto názorům dospívá. Osobně však názory disertantky považuji za zdůvodněné a přesvědčivé. Její práci považuji za vynikající a nadprůměrnou. Z těchto důvodů jsem ji také doporučil k publikaci v nakladatelství Wolters Kluwer ČR.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Téma bylo komplexním způsobem zpracováno a cíl práce tak byl v plném rozsahu naplněn.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Práce představuje originální monografické zpracování tématu, které po rekodifikaci českého soukromého práva obdobným způsobem zpracováno nebylo.
Logická stavba práce	Struktura práce je logická a systematická
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Se zdroji je pracováno korektně, v souladu se stanovenými požadavky. Cizojazyčné zdroje zejména německé a anglické provenience byly širokým způsobem využity a také citovány (práce obsahuje cca šest set poznámek pod čarou).
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Provedenou analýzu považuji za nadprůměrnou ve vztahu ke zvolenému tématu. Práci považuji za originální a velmi důležitý příspěvek k teoretickému pochopení jedné ze základních otázek soukromého práva.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Z formálního hlediska považuji práci za bezvadnou.
Jazyková a stylistická úroveň	K jazykové a stylistické úrovni nemám připomínky.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Disertantka se mnou práci mnohokrát konzultovala, jak pokud se týče jednotlivých dílčích otázek, tak pokud jde o strukturu a celkovou koncepci. Velmi oceňuji, že se s mými připomínkami vždy vyrovnala, což neznamena, že by je snad nekriticky přijímala a přejímala. Právě naopak, což považuji za důležitý projev schopnosti jejího samostatného tvůrčího vědeckého myšlení, čehož je předložená práce vynikajícím dokladem. Z těchto důvodů už nemám k práci doplňující otázky ani připomínky.

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertační práce.
---	---

V Praze dne 5. února 2019

.....
doc. JUDr. Karel Beran, Ph.D.
školitel